

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsak
torek, četrtek in soboto.

Navočina za avstro-ogrsko kraje
za celo leto 14 K, za pol leta 7 K,
za četrt leta 3.50 K, mesečno 1.20 K;
za Nemčijo za pol leta 7.90, za četrt
leta 4 K; za Ameriko za pol leta
9.50 K za četrt leta 4.80 K.

Posebna številka 10 v.

Reklamacije so pošiljane pristo-
je. Neprilagojena pisma se ne spre-
jemajo. Rokopisi se ne vračajo,
izjemače. Knjižna polt-vrsta
(širina 88 mm) za enkrat 30 vrn.,
vsakrat po dogovoru.

70. številka.

V Ljubljani, v torek, dne 13. julija 1909.

Leto XII.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo
«Rdečega Prapora», Ljubljana. — Za denarne pošiljave
naročila na list, reklamacije, inserte i. t. d.: Upravišтво
«Rdečega Prapora», Ljubljana, Selenburgova ulica 6/II.

Delavnemu ljudstvu vseh na- rodov v Avstriji.

Zopet se je zaključilo zasedanje državnega
zbora, ne da bi mogli zastopniki ljudstva prinesiti
najmanjše pridobitve delavskemu ljudstvu.

Ničesar ni storil parlament proti
neznosnemu podraževanju živil; ničesar
za ublaženje gospodarske krize. Ni-
kakršnega napredka ne moremo zazna-
movati z delavskimi varstvenimi zakoni.
Posvetovanje o socialnem zavarovanju
ni prekoračilo prvega dela.

Navdani z jezo razočaranih upov vam poro-
čamo o zadnjem zasedanju parlamenta. Imeli smo
pred seboj vlado, ki je trpela, da je vojna uprava
razmetala 100 milijonov kron za bosensko pusto-
lovščino, ne da bi vprašala ljudsko zastopstvo;
vlado, ki si je poskrbela sredstva za to z ne-
ustavnim ravnanjem z Rotsildovimi ljudmi; vlado,
ki je izročila in prodala uboge bosenske kmete
budimpeštanskim bankovnim kapitalistom; vlado,
ki prezira pravice ljudskega zastopstva ter je staro
policijsko državo zbudila na življenje. Stali smo v
hudem boju z vlado in prepričali smo njene naj-
hujše načrte. Ni se ji posrečilo, iztlačiti
predlog, s katerimi bi se bila najrev-
nejšim naložila nezasišana bremena. Kljub
strahopetnemu hlapčevstvu nemških, čeških,
poljskih in italijanskih strank, ki so stale na straži
za vsa sramotna dejstva te birokratske vlade, se
je samo z večino petih glasov rešila zaslužene ob-
sedbe ljudskega zastopstva.

Toda tudi v boju proti vladi smo se trudili
navsamo, da bi ohranili parlamentu
sposobnost za delo. Našemu sodelovanju je

zahvaliti, da se je proračun ustavno rešil. Zdaj
je imela priti cela vrsta najvažnejših zakonskih na-
črtov na dnevni red. Vlada je predložila zbornici
načrt, s katerim so se imele rešiti naše trgo-
vinske razmere z Rumunijo in z balkan-
skimi državami.

Z novimi trgovinskimi pogodbami bi se imel
dovoliti uvoz mesa iz teh dežel in s tem pobijati
draginjo; s trgovinskimi pogodbami se ima naši
industriji olajšati izvoz blaga v te dežele in s tem
omogočiti delo in zaslužek tisoč in tisoč brezpo-
selnim in nezadostno vposlenim delavcem. O teh
trgovinskih pogodbah se je imel državni zbor po-
svetovati po končani proračunski razpravi.

Že med posvetovanjem o proračunu smo vložili
v parlamentu predlog, ki poziva vlado, naj odpravi
carino na žito, da se nastopi proti strašnemu
podraženju žita in krme, moke in kruha. Takrat
je nemško-nacionalni poslanec Sylvester prepričal
glasovanje o našem predlogu z zavlačilnim pred-
logom, ki ga je sprejela krščansko-socialna in
agrarna večina. Zdaj bi imel priti tudi ta predlog,
katerega niso želeli oderuhi z živili in žitni špekul-
antje, še enkrat na dnevni red.

Upravno sodišče je mnogo tisoč stavbinskih
delavcev izključilo iz zavarovanja za slučaj ne-
god. Tisoč tesarjev, stavbinskih ključavničarjev, mizarjev
in kleparjev zadenejo vsak dan neugode pri delu,
ne da bi dobili vinar rente. Predložili smo v parla-
mentu, da se vstejejo ti delavci v neugodno za-
varovanje in narodno-gospodarski odsek je sprejel
naš predlog. Tudi ta zakon je zdaj imel rešiti dr-
žavni zbor. Zakona za trgovske pomočnike in za
delavni čas v trgovini je izpremenila gosposka
zbornica. Tudi o teh zakonih bi bil imel še enkrat
razpravljati parlament, da bi mogli postati veljavni.

Tako so čakala na državni zbor važna dela,
ki bi se bila imela izvršiti v zadnjem zasedanju.
V tem trenutku so začeli češki agrarci in slo-
venski klerikalci z obstrukcijo in so onemogočili

vsako delo v parlamentu. Takrat niso obstruirali,
ko so se imeli vladi dovoliti davki in rekruti, ko
so pa imele priti trgovske pogodbe, odprava žitne
carine in zakon o trgovskih pomočnikih na dnevni
red, so s stotino nujnih predlogov preprečili vsako
delo v parlamentu.

Ne obstrukcija proti vladi, ampak
obstrukcija proti ljudskim zahtevam — to je po-
litika čeških agrarcev in slovenskih klerikalcev. To
politiko so podpirali češki radikali, Slovenski klub
in poljska ljudska stranka.

Od 3. novembra je zakon o socialnem zava-
rovanju v parlamentu. Zahtevali smo, da naj odsek
za socialno zavarovanje med letom pridno dela,
da more parlament v jeseni dokončati veliko delo,
a tudi to delo je preprečila agrarno-klerikalna
obstrukcija.

Krivdo za te zločine imajo v prvi vrsti agrarci.
Kaj jih briga, da ne more tisoč in tisoč delavcev
več kupovati nedosežno dragih živil, da ne morejo
več dobiti dela v industriji, ki je omejuje agrarna
zaporna politika! Oni nočejo, da bi se vpeljavalo
meso, da ga lahko še bolj podražujejo. Oni nočejo,
da se odpravi žitna carina, da lahko še dalje gonijo
cene žita in moke navzgor. Zato so prepričali
delo v parlamentu. Proti onemogočenju kruha in
mesu je bila obstrukcija.

Vlada je začetoma poizkušala, odkupiti agrar-
cem dovoljenje za trgovinske pogodbe. Za naše
solske otroke, za bolnišnice, za naše vdove in si-
rote nima denarja. Agrarcem pa se je ponudilo
za vsakovrstne subvencije in premije 54 milijonov
kron, da bi milostljivo dovolili, da sme parlament
sprejeti trgovinske pogodbe. A tudi to je bilo pre-
malo nenasitnim krušnim oderuhom. Z agrarno
podraževalno politiko se je združilo
nekoliko streberjev, nekoliko gospo-
dov, ki ne morejo pričakati ministrskega fraka in
ministrske plače, pa hočejo ovirati delo parla-
menta, dokler se jim neizpolni hrepenenje. Tr-

PODLISTEK.

Sto in prva povest iz Boccaccia.

Konec.

Čez nekaj let je Julij zagledal v krogu dvor-
nih dam mlado krasotico z modro-črnimi očmi.
Ni ji bilo več nego sedemnajst let. Zagledal jo je
in mir njegovega srca je izginil in izginila je nje-
gova domača sreča. Kakor je vzplamtel za mlado
krasotico, tako je začel sovražiti svoje ženo, in
čimveč je dobival dokazov, da krasotica ni brez-
brižna napram njegovi ljubezni, tem težje je pre-
našal okrove zakonskega stanu. Prepričal se je sledil pre-
piru, in niso bile več samo besede, kakor so po
mestu pripovedovali služabniki, priče takšnih pri-
zorov.

Krasotica je bila edino dete jako plemenite
in izobražene plemkinje; njen brat je nekaj let po-
prej padel v bitki kot častnik Giuseppove vojske.
Julijeva ljubezen se je premenila v gorečo strast
in njegovo domače življenje v pravcati pekel.
Druge pomoči ni videl, pa je napisal papežu
pismo, v katerem ga je prosil, naj s svojo oblastjo
leči nesrečni zakon. Toda papež je poslal pismo
očetu Giuseppu. Za zaprtimi durmi se je primeril
nastop med očetom in sinom, posledica pa je bila
samo, da se je Julij ogibal očeta, tako kakor svoje
ženo. Udal se je lovu in pijati v prostem času, ki
mu ga ni zavzemala ljubezen. Kajti mlada plem-
kinja se mu je bila že udala z dušo in s telesom.

Potem je združeval vse tri oni svojega življenja v
eno: s tovarši se je odpeljal na lov, po lovu je
pil z njimi in po pijati je odhajal v svojo sobo,
kjer ga je pričakovala ljubica, ki jo je bil v tem pri-
peljal zanesljiv služabnik. Izbral si je namreč za
to vselej samotne gradiče v naročju gor in lesov.

Nekje zimске noči se je takšno popivanje za-
vleklo. Julij je vedel, da ga njegova ljubica pri-
čakuje nestrpno, ali tudi te ljubezni vezi so že
začenjale odjenjavati in edina prava njegova lju-
bica je estajala čaka. Bilo je v gorah, kjer je ležal
sneg. Prijetna toplota je dihala iz peči izbe osa-
melega lovskega gradiča in vino je ogrevale dušo.
Družba ni bila velika, stiri Juliju udani plemiči
so sedeli z njim. Pili so in vino je učinkovalo;
oči so se meglele, kot da postajajo težke. Z ne-
kakšnega vzroka se je vnel preprič. Julij, ki je bil
tudi v takem svojem stanju prepričan o vzviše-
nosti svoje osebe, je nasprotniku zabrusil nespo-
doben izraz. Ta pa je, ne odgovorivši vstal, zgra-
bil steklenico za vrat, zavihtel in udrihnul po prin-
čevi glavi. Udarec je zadel krepko in dobro, Julij
se je zvalil z razbito glavo. Pivci so se hipoma
iztreznili in razpršili. Prišel je služabnik, položil
svojega gospoda na blazino, potem je šel in po-
trkal na vrata spalnice... Mlada plemkinja se je
oglasila. Služabnik ji je povedal, kaj se je zgodilo.
Deklica je planila ven, pogledala razbito glavo
svojega ljubega in se navidezno mirna vrnila v
spalnico. Ko pa je za trenotek služabnik izmoya
trkal, hoteč krasotici svetovati, naj se urno odpelje,

ni dobil odgovora. Z lastno roko je deklica kon-
čala svoje brezutešno življenje...

Drugega dne zgodaj zjutraj je prišel eden
izmed princčevih tovaršev k staremu Giu-
seppu in sporočil, kaj se je zgodilo. Nato je šel
zasledovat morilca, dohitel ga nekje na bregu
morja in ga ubil po kratkem boju.

To je torej vsebina sto in prve novele našega
rokopisa. Na koncu je, kakor sem že dejal, par
krepkih in iz prepričanja napisanih stavkov o Ne-
mesi, — okolnost, ki je pri tem galantnem in
lascivnem avtorju v resnici najbolj čudna...

Prijatelj arhivar je obmolnil.

Dospela sva v Heiligenkreuz. To je majhna,
snažna vasica, obkoljena okrog in okrog z lesovi-
timi vrhovi s staro cistercijsko opatijo, zname-
nito samostansko cerkviijo iz 12. stoletja, kjer so
krasno poslikana okna in kjer leži v grobnici tri-
najst Babenbergov.

Ko sva korakala z vrha, sva opazila nekoliko
turistov z Badekerji, ki so šli po s peskom po-
sutev drevoredu na pokopališče. Tuzemski človek
jih je vodil in čula sva, kako je s ponosom razla-
gal, da so Kitajci in celo nekaj Japoncev obiskali
to pokopališče. Pridružila sva se.

Vodnik nas je peljal k grobu, pokritem z
velikim temnim mramorjem, drugi kamen se dviga
v vzglavju in na njem je napis: «Mary baronesa
Vecserova. * 1871. † 29. januarja 1889.» Seveda
nemški.

dijo, da izvira njihova obstrukcija iz narodnih razlogov. Šovinistična gonja nacionalistov je omogočila, da se sramotni egoizem podraževalnih patriotov in najzanimnejše spletke ministrskih streberjev lahko krepijo pod pretvezo narodne politike.

Spiro te frivolne obstrukcije pa so se pokazale vlada in meščanske stranke enako nezmožne. Zahtevali smo, da stopi parlament v boj proti obstrukciji. Po dolgem obotavljanju in omahovanju, ko je vlada že žugala z zaključenjem zasedanja, so se zadnje uro tudi meščanske stranke pridružile naši zahtevi. Ker se je vlada pokazala nezmožna, da bi pospeševala delo parlamenta, je državni zbor sam vzel svojo stvar v roke. Vse stranke brez razlike narodnosti in vere so se združile, da povrnejo ljudskemu zastopstvu njegove pravice. Spiro te soglasne izjave celega parlamenta se je klerikalna obstrukcija ustrašila svojega lastnega dela; iskala je le še pretveze, da bi preklicala nujne predloge, s katerimi je parlamentu zastavila pot do dela. Nič več se ni govorilo o gospodarskih ali nacionalnih koncesijah za obstrukcijo. Za nekoliko besed o bosenski agrarni banki so hoteli obstrukcionisti prodati svojo obstrukcijo.

Zadnji hip, ko je bil pot iz zagate najden, je vlada odrekla svoje soglasje, ker je po pravici mislila, da pride njen konec, če se ohrabri parlament.

Nič manj kakor obstrukcija je vlada kriva parlamentovega propada. Ona noče, da bi parlament delal; gospodu Bienenru se zdi ugodneje, vladati brez kontrole ljudskega zastopstva.

Sokrivi so pa tudi krščanski socialci in nemški nacionalci. Že so se bili zedinili z obstrukcionisti. Potem pa so tekli k Bienenru in ker ministrski predsednik ni hotel miru, so strahopetne vladne stranke preklicale svoj soglas. Tako se je razbil parlament.

Delavci! Volite!

Socialni demokratje mislimo, da smo izpolnili svojo dolžnost. Nemci in Čehi, Poljaki in Rusi smo bili složni v boju proti sovražnikom na vladnih klopih, proti krušnim oderuhom na levi, proti politikom blaznosti na desni, proti industrialnim hujskačem, kakor proti agrarnim podraževalcem, proti nemškim vladnim mamelukom kakor proti slovanski obstrukciji. Toda mi smo samo šestina parlamenta, naš poiskus, pripraviti parlament do plodonosnega dela, se je razbil ob nasprotstvu vlade in ob nezmožnosti meščanskih

In spodaj vrsta iz knjige Jakobove:

«Kakor cvet vzraste človek in se zlomi.»

Dame turistov so trgale bršljino listje z groba, gospodje so se utopili v pogovor, midva sva šla na grobarjev migljaj v pokopališko kapelico.

To kapelico je postavila stara baronica Vecerova v spomin svojih dveh otrok. Njen sin je padel kot častnik v drugi bosenski vstaji l. 1882., drugo dete te Niobe je bila hči Mary, pri katere grobu smo pravkar stali. Prekrasna slika se nam je pokazala v oknu kapelice. Solnčni žarki so padali naravnost na poslikano steklo in oživili njegovo barve. V sredi slike sedi Madona, na obeh straneh klečita dva, «ki sta angelja, a sta bila nekdanj v življenju človeka». Eden izmed njih, tisti na levi, z udanim polnim pogledom zre v Madono, je zadovoljen s svojo usodo, ki mu je bila prisojena na zemlji; umrl je kot «vojak in poštenjak».

Drugi angel spenja sklenjeni roki k Madoni; ima črne lase z modrim leskom in azurove oči in v očeh polno koprnjenja in gorja. Koprnjenje po vsem, kar mu je življenje odreklo, gorje iz tega, kar mu je življenje dalo...

In obraz Madone je strogo, skoro grozeče resen in njena roka se preteče dviga nekam tja k izhodu kapelice, preko pokopališča, preko doline, v kateri leži vasica, čez lesoviti vrh, na katerega drugi strani leži lovski gradič...

Odšla sva s pokopališča. Bela cesta za vasico se vzpenja preko vrha proti nam in vodi proti Mayerlingu.

Nisva šla po tej cesti. Lačna in trudna sva bila. Sedla sva v senci lip samostanske gostilne, in prijatelj mi je počel razlagati neke zanimive stilistične posebnosti iz te sto in prve novele Boccaccijsve.

(Iz knjige «Hrst belletrist 1904—1906.» I. S. Machar.)

strank. Nezmožne so se pokazale meščanske stranke, da bi vodile ta parlament. Poizkusile so se združiti proti socialni demokraciji, toda niso se mogle zlagati in potem so se začeli vzajemno pobijati. Ljudstvo zahteva dela in kruha, meščanske stranke pa tratijo čas z neplodnim prepričanjem; skupaj ne gredo in druga proti drugi ne gredo, da bi priborile narodne pravice in dosegle narodni mir in če zahtevamo od njih plodonosnega socialnega dela, odgovarjajo z nacionalnimi frazami. Od njih ne morete pričakovati pomoči; samo od delavskega ljudstva samega lahko pride pomoč. Vsak izmed vas mora postati agitator. Vsak mora poučiti svojega soseda, svojega tovariša o razlogih parlamentarnega propada, vsak mora zahtevati računa od krivcev, vsak mora pokazati svojemu narodu, da vodile ena stranka boj proti agrarnemu krušnemu oderuštvi, proti razbijalcem parlamenta, proti ljudskim sovražnikom, proti vladi.

Zberite se pod rdečo zastavo v boj za kruh in za delo, za pravice naših starcev in pohabljenec, za svobodne brate svobodnih narodov!

Živila mednarodna socialna demokracija!

**Socialno-demokratska zveza
v državnem zboru.**

Iz stranke.

Goriška deželna konferenca.

V nedeljo, dne 11. t. m. je bila v Gorici deželna konferenca, katere se je udeležilo 36 delegatov vseh krajnih organizacij ter odposlanci izvrševalnega odbora, tržaškega političnega in goriškega italijanskega odbora.

Sodrug dr. Tuma otvori konferenco ob 10. dopoldne, pozdravi delegate italijanske okrajne organizacije, izvrševalnega odbora in političnega odbora tržaškega ter predlaga v predsedništvo sodruge Cekoviča, Šuligoja in Vdoviča, ki se volijo soglasno.

Predsednik Cekovič naznani dnevni red:

1. Poročilo deželnega odbora in okrajnih organizacij.
2. Politični položaj v goriški deželi.
3. Organizacija in tisk.
4. Izobraževalno delo.
5. Volitev deželnega odbora.
6. Slučajnosti.

Izvoli se komisija za overovljenje mandatov: Jos. Petejan, Valentin Komavli in dr. Tuma; za redakcijo resolucij: Et. Kristan, dr. Ferfolja, Leopold Petejan, Josip Petejan, dr. Dermota ter dr. Tuma;

volilna komisija: Gabrijelčič, Komavli, Vrčon in Prijatelj.

Sodrug Pertot pozdravi konferenco v imenu italijanske politične organizacije.

Poročilo odbora deželne organizacije podaja sodrug Josip Petejan.

O položaju na Tolminkem poroča dr. Ferfolja, za Nabrežino Marica. Iz nekaterih krajev so pismena poročila. Nabrežinska organizacija. Poročilo deželnega odbora se izroči komisiji, da poda konferenci svoje predloge.

O političnem položaju poroča dr. Tuma, o organizaciji in tisku Josip Petejan, o izobraževalnem delu dr. Dermota.

Sprejele so se sledeče resolucije:

I.

Deželna konferenca sklene, da socialno-demokratska stranka nastopi samostojno pri bodočih deželnozborskih volitvah.

Konferenca vidi načelnega nasprotnika v klerikalizmu, ki je vzrok duševne zanemarjenosti našega ljudstva, ter se poslužuje demokracije le v svrhu, da zavлада kmečke in fabrične delavske mase in z njimi ohrani duhovstvu neomejeno oblast.

II.

Konferenca vidi drugega načelnega nasprotnika v liberalizmu, ki je vzrok gospodarske bede delavstva in politične neodvisnosti, s tem pa posredno pospešuje razvoj klerikalizma, ki je znal spretno izkoriščati demokratske in proletarske instinkte ljudstva.

Konferenca vidi v narodno-napredni stranki na Goriškem le laži-liberalno stranko, ki izkorišča gospodarske zavode po mali brezobzirni kliki, sama brez načel, zanajša pod pretvezo na-

predka in narodnosti razdvojenost med delavstvo in je v to svrhu ustanovila proti socialno-demokratski stranki N. D. O.

Konferenca vidi v združenem delu in skupni organizaciji kmečkega in fabriškega delavstva edino rešitev goriškega ljudstva in gospodarske odvisnosti, političnega tlačanstva in duševne zanemarjenosti.

III.

Konferenca vidi, da je sedanji sestav deželnega zbora vzdrževatelj klerikalizma in liberalizma in pospeševatelj narodnostnega boja v deželi, da ta sestav ne odgovarja ne splošnemu napredku ne interesom goriškega prebivalstva, ki je 90 % kmečki in delavski proletariat, pa zahteva odpravo zastarelih privilegij veleposestva, trgovstva in obrtništva ter splošno, enako volilno pravico.

IV.

Deželna konferenca jemlje na znanje, da je deželno glasilo „Delavski List“ s preteklim tednom prenehalo dogovorno z izvrševalnim odborom v svrhu koncentracije strankinega časopisja.

V.

Deželna konferenca sprejema za sedaj za svoje glasilo centralni organ stranke „Rdeči Prapor“.

VI.

Deželna konferenca nalaga političnemu odboru, da dogovorno z uredništvom in upravništvom „Rdečega Praporja“ uredi potrebne stike za zastopanje razmer socialno-demokratske stranke na Goriškem in omogoči samostojno kolportajo.

Resolucija (Dr. Dermota).

Konferenca vidi, da je vzgojevalno in izobraževalno delo v soc.-dem. stranki nujno dopolnilo političnega in gospodarskega dela stranke in njenih pristašev; konferenca vidi, da mora soc.-dem. stranka na Goriškem potom samopomoči delati v ta namen; konferenca izjavlja — z ozirom na dosedanje vspehe tega stremjenja — naj se vrši vzgojevalno in izobraževalno delo še naprej v dosedanjem smislu, samo s pomnoženimi silami.

V deželni politični odbor so bili voljeni: dr. Henrik Tuma, Josip Petejan, Anton Poveraj, Franc Batistič, v kontrolo Anton Vrčon in Josip Prijatelj.

Dalje prih.

Književnost in umetnost.

Andrej Rapé: *Dane*. «Zaveza avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev» je izdala kot prvi zvezek Jan Legoye mladinske knjižnice Rapetova povest «Dane». Lično vezana knjižnica, ki obsega 71 strani s štirimi čednimi slikami velja 1 K, po pošti 16 vin. več. To je prava povest za mladino, kakršnih res nimamo preveč v naši literaturi. Pisati za mladino je posebna umetnost, ki ni dana mnogim pisateljem. Rapé pa očitno pozna mladinsko dušo in ve, kaj ji tekne. Tista sladkobna hrana, polna vsiljive in neprebavljive morale, ki se navadno prodaja v mladinski literaturi, ne dosega niti umetniškega, niti vzgojevalnega namena. Rapetova povest je sicer nekoliko preveč optimistična, vendar se pa odlikuje pred drugimi podobnimi spisi, da ni pridigarstva. Tudi ima čist jezik in gladko dikcijo pa zasluži zato priporočilo.

Strokovni pregled.

Seja strokovne komisije bo v sredo, 14. julija zvečer ob 8. uri v strokovnem tajništvu, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/II. Prosi se, da pridejo vsi člani pravočasno. Anton Kristan.

Seja upravnega odbora in nadzornstva «Konsumnega društva za Ljubljano in okolico» bo v čitalnični sobi v Šelenburgovi ulici 6/II. v četrtek, dne 15. t. m. ob 6. uri zvečer. Pridite vsi! Predsednik.

Domače vesti.

— **Novi stebri italijanstva v Trstu.** Ne poznate najnovejših stebrov tržaškega italijanstva? Pa vam jih pokažemo. Dne 20. m. m. je tudi tržaška trgovska obrtna zbornica izvolila v deželni zbor svoje 4 zastopnike. Treba je pri tem tudi povedati, kako je 36 gospodov v tej zbornici prišlo do teh 4 zastopnikov. Vladni volilni načrt za deželni, odnosno občinski zbor tržaški je določal vsakemu izmed 4 mestnih volilnih razredov 17 poslancev. Na zahtevo tržaške trgovske obrtne zbornice je tržaški namestnik podpiral in slovenski in italijanski deželnozborski zastopniki so sklenili potem kompromisa, vzeti vsakemu mestnemu volilnemu razredu po en mandat in dati tako 4 mandate (ker imamo v mestu 4 volilne razrede) trgovsko-obrtni zbornici. Pri volitvah teh 4 zastopnikov je bilo v zbornici navzočih 36 volilcev (dva sta manjkala). Teh 36 privilegirancev je tedaj izvolilo 4 nove stebre italijanstva. Ti so: Peter baron Morpurgo, ital. liberalni nacionalci, ki je dobil 36

glasov; Klodvik vitez Budinich, ital. liberalni konservativci, ki je dobil 36 glasov; Friderik Gregorovich, ital. lib. nac., 36 glasov in Epaminando Czorzi, ital. lib. nac., ki je dobil 34 glasov. «Piccolo» je povedal, da je Epaminando Czorzi najplemenitejši zastopnik grške kolonije v Trstu. Pa je ital. lib. nacionalci. Tudi Turek pride lahko v Trst, pa je lahko Mladoturek. V Trstu se prikupi ital. nacionalni gospodi, pa ga komandirajo ... kot steber italijanstva. Mi, ki nismo nacionalci, bi bili v takem slučaju izdajalci naroda.

— **Italijanski nacionalisti** se smatrajo kaj radi za napredno in moderno misleče politike in policija, ki jim je zlasti v preteklosti prav rada delala sitnosti, je skrbela z vsakovrstnimi veksacijami, da so se v svobodomiselnih krogih precej širile simpatije do Italijanov. Kdor je nekoliko natančneje poznal razmere, je pač že davno vedel, da voditelji italijanske meščanske politike kar nič ne zaslužijo tistih simpatij, kajti kar se je izdajalo za naprednost in svobodomiselnost, je bil v resnici le nacionalni šovinizem in egoizem, ki je zatajil vsako načelo svobode tisti hip, ko ga je reklamiral nemščanski razred ali pa neitalijanska narodnost. S svojo zakrknjeno šovinistično taktiko so italijanski nacionalisti sami največ zakrivil, da se je ne le v Trstu, ampak po vsem Primorskem razvil tisti strupeni narodni boj, ki ovira kulturni in socialni razvoj obeh narodov. Objektiven človek je znal seveda ločiti italijanski narod od italijanskih šovinstov in zato se tudi slovenski socialisti nikdar niso dali tako zavesti kakor naši nacionalisti, ki vidijo na italijanski strani same nevarnosti in sama hudodelstva. Nezagrizen in nezaslepljen opazovalec primorskih razmer se je moral že davno prepričati, da je blazni narodni boj tudi v narodnem oziru na kvar Slovanom in Italijanom v teh deželah. Pregovor, da «duobus litigantibus tertius gaudet», se tukaj dnevno potrjuje. Če se ne bi Slovani in Italijani tako slepo in besno bili, ne bi mogla germanizacija na Primorskem tako krepko napredovati kakor faktično napreduje. Prava narodna politika bi bila že davno zahtevala sporazum obeh narodov. Toda doslej so bili slepi oboje in kakor kaže, hočejo sedaj italijanski nacionalisti doseči rekord v sleposti. Vseučilišče v Trstu je srčna želja takorekoč vseh avstrijskih Italijanov. Ustanovitvi fakultete v največjem primorskem mestu se pa upirajo Slovenci (in Hrvatje). Kakorkoli se pa nismo mogli nikdar strinjati z narodnjaskim stališčem, da se mora brezpogojno preprečiti italijanska univerza v Trstu, smo vendar od nekdaj zagovarjali pravičen kompromis, ki naj bi dal Italijanom in Slovincem, česar potrebujejo na solskem polju. A če so bili doslej Slovenci na potu taki pravični rešitvi, se kaže, da hočejo sedaj Italijani za vsako ceno blazniti. Tržaški «Piccolo» je razvil zastavo brezpogojnega odrekanja in poroča se, da nočejo tržaški gospodje sploh ničesar slišati o slovenskih šolah. Ker se stranke še nekaj pogajajo, je mogoče, da se še spametujejo, dokler je čas. Če imajo količikaj zmisla za resnične razmere, bi morali spoznati, da je kompromis obema potreben. Če ga pa sedaj ne dosežejo, je pa naravno, da se moramo pripraviti ne le na nadaljevanje, temveč tudi na poostrenje narodnega boja in na nove škode gospodarskih in kulturnih interesov obeh narodov. Mogoče, da bodo potem pripravljeni na sporazum, kadar bo prepozno.

— **Za klerikalno gerentstvo** v Idriji ne more biti nič tako značilnega, kakor poizkus gospoda Zazule, da bi raztegnil svoj provizorij v neskončnost. Mož je dobil od kranjskega deželnega odbora, ki mu je bil seveda naklonjen, nalog, naj pregleda občinske račune za več let nazaj. To je sicer stvar, ki se deželnemu odboru ne more prepovedati, vendar je pa čudna, ker so se vendar občinski računi vedno redno pregledovali. Toda to bodi že, kakor hoče. Zanimivo je pa, da je gospod Zazula pograbi priliko, ki se mu je ponujala s tem nalogom, pa je pisal okrajnemu glavarstvu v Logatcu sledeče: «Ker podpisaneu že tekoči posli mnogo časa vzamejo, zato je istemu nemogoče izvršiti dano nalogo v istem času, ki mu je bil v dekretu ob času imenovanja gerentom določen, tudi če bi se volitve raztegnile za nekaj mesecev. Merodajen za podpisaneu gerenta je ukaz deželnega odbora in ker podpisaneu, kakor se bo c. kr. okrajno glavarstvo samo prepričalo, dane naloge v določenem času ne more izvršiti, zato prosi, da se blagovoli na gornji ukaz opozoriti c. kr. deželno vladu, katera naj dovolj podpisaneu gerentske posle toliko časa voditi, da mu bo mogoče natanko ustreči danemu ukazu, ker bi v nasprotnem slučaju za idrijsko občino postavljeni gerent ne imel sploh nobenega pomena.» — Človeku bi morala pasti že cela skala na glavo, da ne bi razumel «duše» imenitnega dopisa; in če se spozna, da je bilo gerentovo glavno stremenje, ohraniti si službo za čim daljšo dobo, si je tudi lahko misliti, kako mu je morala biti korist občine pri srcu. Nič manj zanimivo kakor omenjeni dopis sam je pa to, da je gospod gerent, ko je vendar prej nego mu je bilo ljubo, zapustil komandantovski stolček, prelepil citirani odstavek v svojem poročilu s papirjem. Vedel je torej čisto dobro, da obsega njegov predlog nekaj, o čemer je bolje, da drugi ne vedo. O gerentovem delovanju sploh se je poročalo na zadnji seji idrijskega občinskega odbora in to poročilo ni bilo, da se izrazimo blago,

za poslovanje Zazule prav nič laskavo. S poročilom se bo moral občinski odbor natančneje baviti in tedaj bomo tudi kaj več poročali.

— **Brzovlak povozil dečka.** — Dne 3. t. m. ob 7^{1/4} zvečer se je pripetila v Sežani huda nesreča. Ekspresni vlak, ki vozi iz Trsta na Dunaj, je povozil 8letnega dečka. Dečku je odrezalo nogo in ga vsega zmečkalo. Deček je bil hipoma mrtev. Komisija je konstatirala le smrt. Ako bi bile zapore z mrežo obdane, bi se ne pripetila ta nesreča.

— **Nesreča v Trbovljah.** Pri snaženju električnih naprav je ubil električni tok Albina Rupnika. Zapušča ženo in enega otroka.

— **Samomor radi hladnega prepira.** Posestnik Lozinšek v Trčcu pri Ptujju je izpil četrt litra kisove kisline s samorilnim namenom. Siromak se je dva dni grozno mučil, predno je izdihnil. Domač prepir ga je gnal v smrt.

— **V Dravo je skočil pri Mariboru 27. junija 52letni delavec Ignacij Krejac iz St. Petra.** Dr. Jurič iz Studenec in realec Zagoda sta šla sicer takoj s čolnom po pomoč, toda bilo je prepozno. Vzrok samomora ni znan.

— **Roparski napad pri Reki.** Pred par dnevi so našli na cesti med Opatijo in Reko neznanega moža. Bil je jako dobro oblečen in spadal brezdvomno v «boljšo» družbo. Poleg njega ste bili dve steklenici. V eni je bilo rdečo vino, v drugi pa žveplena kislina. Mož je bil zastrupljen. Preden je umrl, se je zavedel toliko, da je povedal sledeče: Seznani se je v krčmi na Reki z nekim neznanim gospodom. Po daljši zabavi sta sklenila iti peš v Opatijo. Na poti pa ga je tujec, ko sta v gozdu počivala, nenadoma napadel in mu vlil v usta žveplene kisline. Pobral mu je 380 K denarja in zlato uro z verižico. Imena ni povedal, tako da policija ne pozna niti napadalci niti napadenega.

— **Sodrug na Greti v Trstu prirede v nedeljo dne 18. t. m. v «Hotel Olimpia» na Greti veliko veselico.** Čisti dobiček je namenjen polovico za list «Il Lavoratore» in polovico za «Ljudski Odr». Pri veselici bosta sodelovala pevska zborita ital. in slovenskih delavcev ter godba tržaške socialistične mladine. Začetek veselice ob 4. popoldne. Vstopnina 40 vin za osebo. Sodrugom priporočamo, da se že sedaj pripravijo na to lepo delavsko zabavo.

— **Dopusti vojakov.** Od vojnega ministrstva izdane odredbe glede dopustov ob času žetve veljajo v splošnem tudi za domobrance. Kot doba žetvenih dopustov se je določil za domobranske pešpolke št. 3, 4, 26 in 27 čas od 18. julija do 7. avgusta, za domobranski pešpolk št. 5 pa čas od 28. junija do 18. julija t. l. Pojasnila dajejo vojaški uradi okrajnih glavarstev.

— **Samomor.** V nedeljo se je ustrelil učiteljskičnik Sonne. Sonne si je najel sobo v hotelu «Zur alten Bierquelle», kjer se je v postelji ležeč ustrelil v srce. Vzrok samomora je slab uspeh v šoli. Sonne je namreč že ponavljal drugi letnik, pa je zopet padel.

Zadnje vesti.

Zaključenje državnega zbora.

Dunaj, 12. julija. Včerajšnja «Wiener Zeitung» je objavila izjavo Bienenrthove vlade, s katero izkuša opravičiti zaključenje državnega zbora. V svojem razglasu pravi vlada, da se je parlament zaključil na podlagi soglasnega sklepa ministrskega sveta. Gospod Bienenrth najbrže misli, da kdove kako imponira s svojim soglasnim sklepom; toda sklicujoč se na ta ministrski sklep le dokazuje, da je v ustavi slabo podkovan. Sicer pravi vladni komentar: «Le z notranjim odporom in po dolgem razmišljanju (!?) je vlada zaključila parlament. To je postalo neizogibno, ko je ostal popolnoma brezvapešen tudi zadnji poskus, h kateremu je dala inicijativo odlična parlamentarna skupina, da bi se z mirnim pogajanjem osigurala delavnost parlamenta. Odgovornost za ta nasledek pada izključno le na one stranke, ki so brez potrebe zaprle pot dnevnemu redu z velikim številom brezpredmetnih nujnih predlogov, akoravno je bila na dnevnem reda cela vrsta splošno koristnih, v resnici ljudstvu prijaznih predmetov.

Zasigurirati se je imelo boljše materialno stanje uslužbenecv, izdatno se je imela razširiti mreža lokalnih železnih yseh dežel, petrolejski industriji se je imela dati izdatna materialna pomoč in s tem bi se v okoliš prislo grozečemu podraževanju petroleja. To vse se je pokopalo in pokopana je tudi rešitev proračuna melioračnega fonda, kakor tudi razprava o sredstvih, s katerimi bi se ustavilo podražanje kruha. Predvsem pa se je imel uvesti red v naše trgovske stike z balkanskimi državami. Hitra in gladka parlamentarna rešitev bi se morala izvesti že z ozirom na zunanjo politiko. Na vse to se niso obstrukcijske stranke nič ozirale. Bilo je nekaj slovanskih politikov, ki so rabili najskrajnejša sredstva v boju, da bi zabranili trgovsko-politično pripojitev k našim sosednim slovanskim državam in s tem so obenem zabranili tem deželam gospodarski razvoj. Vlada ni opustila ničesar (??), kar bi moglo preprečiti zmanjšanje avtoritete parlamenta in oškodovanje narodov. Vse stremenje pa

se je razbilo ob trdovratnem odporu obstukčnih skupin, ki so zahtevale za samoumevno izpolnjevanje svojih dolžnosti posebne ugodnosti in so končno nastopile diktatorsko z zahtevo, ki je v resnici na to merila, da bi se vsi ustavni faktorji uklonili volji zbornične manjšine. Vprašanje pooblaštilnega zakona je stopalo bolj in bolj v ozadje in v ospredje so se postavile politične zahteve, kojih izpolnitev bi šele povzročila resne zmešnjave».

Politični položaj. Dunaj, 13. julija. V parlamentarnih krogih se mnogo kombinira, kdaj bo državni zbor zopet sklican. Sodi se, da se to zgodi konec septembra ali pa ob začetku oktobra. Vlado skrbe sedaj najbolj delegacije, ki se baje kmalu skličejo. Od deželnih zborov bosta meseca septembra sklicana dalmatinski in istrski. Za deželnega glavarja v Istri bo zopet imenovan dr. Rizzi, za namestnika pa dr. Luginja.

Dunaj, 12. julija. Cesar je sprejel v posebni avdienci ministrskega predsednika barona Bienenrtha, ki mu je poročal o političnem položaju in raznih vladnih načrtih. Baron Bienenrth bo koncem tega tedna odšel na letovišče v Kicbihel.

Dunaj, 12. julija. Poslanci Ploj, Luginja in Tresić-Pavičić so bili danes pri baronu Bienenrthu. Ministrski predsednik jim je na podlagi svojeročnih beležk, ki jih je napravil med razgovorom z dr. Šušteršičem in dr. Korošcem, dokazoval, da vladni komunikacije, ki ga je dr. Šušteršič obdolžil netočnosti, povsena odgovarja resnici. «Hrvatska korespondenca» javlja, da so imenovani poslanci zadobili vtisk, da je vladni komunikacije slikal dogodke tako, kakor so se v resnici doigrali.

Deželni zbori. Dunaj, 13. julija. V političnih krogih se govori, da bodo deželni zbori razven češkega sredi septembra sklicani na zasedanje.

Ogrski državni zbor. Budimpešta, 13. julija. Na včerajšnji seji se je končala debata o ponovnem imenovanju Wekerlovega ministrstva, ki se je bila začela v soboto. Na to se je državni zbor odgodil.

Cesar, ki se je mislil v ponedeljek odpeljati v Iši, je ostal v Schönbrunn, ker se je v ogrskem parlamentu začela debata o imenovanju vlade. Ker se je včeraj ta debata zaključila, odpotuje cesar jutri v Iši.

Ogrski državni zbor. Budimpešta, 13. julija. Na včerajšnji seji je poslanec Supilo izjavil vladi nezaupanje hrvatskih poslancev, ker je z imenovanjem barona Raucha za bana vpeljala na Hrvatskem nasilno in nepostavno vladu. Tiskovne in zborovalne svobode ni na Hrvatskem. Velezdajniški proces kaže, da vlada na Hrvatskem samovolja. Ogrska bi morala že v svojem interesu misliti na to, da se ne porabi hrvatski primer za prejudic. Ker ministrski predsednik ni povedal, če hoče izpremeniti sedanjo hrvatsko politiko, mu Hrvatje ne morejo zaupati.

Nagy (neodvisne leve) vlaga predlog, da se ima pri jesenskem reševanju krize sedanja neodvisnjaška stranka smatrati za večino. Če ministrski predsednik ne more sprejeti tega predloga, naj priporoči vladarju, da razpusti zbornico.

Bozoky predlaga, naj se vladi izreče nezaupanje. — Wekerle ne odgovarja na noben govor. Na to se sprejme Apponyjev predlog, da vzame zbornica ponovno imenovanje vlade na znanje in da se odgodi do 28. septembra.

V političnih krogih se govori, da pojde Wekerle šele meseca avgusta v Iši na avdienco k vladarju, ne pa pred cesarjemv odhodom v Iši, kakor poročajo nekateri dunajski listi.

Cesarjevo potovanje. Dunaj, 13. julija. Korespondenca Wilhelm poroča, da se odpelje cesar jutri ob 8. jutraj v Iši.

Razpuščeno društvo. Trst, 13. julija. Vlada je razpustila republikansko društvo «Giovani Bovis», češ, da je prekoračilo svoja pravila.

Pogreb Badenija. Lvov, 13. julija. Včeraj opoldne so v Busku pokopali bivšega min. predsednika Kazimira Badenija ob veliki udeležbi. Cesarja je zastopal grof Koloniewski, od vlade so bili navzoči Bilinski, Georgii in Dulemba.

Veljaven duhovniški zakon. Liberec, 13. julija. Sem je došel odlog najvišjega sodišča, da je zakon starokatoliškega župnika Mertza v Jablonci kljub pritožbi litomerškega škofovskega konzistorija veljaven.

Nemčija. Berlin, 13. julija. Za naslednika kancelarja Bülowa smatrajo v poučenih krogih Bethmann Hollwega, ki bo baje že prihodnje ure imenovan.

Kročanska vprašanje. Carigrad, 13. julija. Včeraj so imeli zastopniki držav, ki so prevzele varstvo na Kreti, sestanek, na katerem so sestavljali noto, ki se ima izročiti turški vladi. Iz Soluna se naznanja, da so čete tretjega armadnega zbora popolnoma pripravljene za boj. Iz Monastira je odkorakala infanterija, kavalerija in artilerija.

Na Kitajskem. Peking, 12. julija. Vladne čete so ubile kitajskega pretendenta za prestol princa Chu, njegovo družino in več sto pristašev. Prinčovo glavo pošiljajo okrog po provinci za strahilo, češ, da je bil umorjeni pristaš revolucije.

Zahtevajte
po vseh gostilnah,
kavarnah in
brivnicah

"Rdeči Prapor"

Našim rodbinam priporočamo
Kolinsko cikorijo!

Kje se dobe najboljši poljedelski
stroji, kakor mlatilnice, gepeljni, sla-
moreznice, čistilnice, preše za sadje
i. t. d.?

Edino le pri

FR. STUPICA

v Ljubljani, Marije Terezije cesta
št. 1, Valvazorjev trg št. 6.

In zakaj: zato, ker so dotični stroji iz najboljših
tovarn sveta, najboljše sestavljeni, ker se istih
proda na tisoče in tisoče komadov in se ravno
radi tega, ker se jih izdeluje v velikih množinah,
dobivajo po nizkih cenah. Moji stroji so povsod
jako priljubljeni. — Obračajte se na mojo tvrdko
pri nakupu **stavbenih potrebščin**, port-
land-cementa, travert, železniških švin in druge
različne železnine in raznega orodja, nagrobnih
križev, tehtnic i. t. d.

24—18

J. Jax & sin

= LJUBLJANA =

Dunajska cesta št. 17

priporočata svojo bogato zalogo

šivalnih strojev

za rodbino in obrt.

Pisalni stroji „ADLER“.

Vozna kolesa.

Ceniki zastoj in franko.

24—17

Velika in moderna
: zaloga oblek :
za gospode, dečke in otroke

A. KUNC

LJUBLJANA, Dvorni trg št. 3

:: (na vogalu Židovske ulice). ::

Strokovnjaša postrežba z iz-
bornimi izdelki po nizkih, stalnih,
na vsakem predmetu ozna-
:: denih cenah. ::

24—14

Naročila po meri točno in
priznana dobro. ::

Podniki v Ameriko
Najboljše, najboljše, najboljše
na naših potovanjih
Simona Simelke
v Ljubljani, Kolovratova ulica št. 11
Hinterhaus, 1. nadstropje

Fotograf **L. Krema**

Ljubljana, Sv. Petra cesta 27

se priporoča 12—11

za vsa v to stroko spadajoča dela.

Špecialiteta: Povečane slike navadne in
v barvah po najnižjih cenah.
Pri legitimacijah 25% popusta.

BLUZE

v težki svili, volni in
drugim modnim blagu,
v krasnih modelih, naj-
novejša modna krila, ko-
stume, dežne plašče, otroške obleke, krstno opravo,
prepdasnike, vsevrstno perilo in druga oblačila. Naj-
finejše otroške kapice, klobučke, plaščke, parške modroce,
nogavice, rokavice, jopice in druge pletenine. — Fine
zavratnice, naramnice, ovratnike, srajce in drugo per-
rilo za gospode priporoča največja narodna konfekcija

M. Kristofič-Bučar

Stari trg 28 Ljubljana Stari trg 28

Zunanja naročila se izvršujejo takoj in ceno. Cene
radi male režije brez konkurence. 52—34

Našim čitateljem priporočamo, da se
ozirajo na take tvrdke, ki inserirajo v
našem listu.

Telefon št. 177

52—9

L. Tomažič

zaloga piva

v Spodnji Šiški pri Ljubljani.

Gosp. gostilničarjem in p. n.
slavnemu občinstvu priporočam

**zagrebško in
: češko pivo :**

Največja zaloga, najboljša in najcenejša tvrdka za
naročevanje ozir. nakupovanje

Čopčev za pleskarje, sobne slikarje, zidarje, mizarje.

Lakov, pristnih angleških za vozove.

Emajlne prevlake, pristne, v posodicah po 1/2, 1/4, 1/8,
in 1 kg. 104—61

Jantarjeve glazure za pode. Edino trpežno in naj-
lepše mazilo za trde in mehke pode.

Voščila, štedilnega, brezbarvnega in barvnega za
pode; najcenejše in najboljše.

Rapidola, pripravnega za vsakovrstne prevlake.

Brunolina za barvanje naravnega lesa in pohištva.

Olje in mazilo za stroje, olje proti prahu.

Ustanovljeno
l. 1892.

Adolf Hauptmann v Ljubljani

Ustanovljeno
l. 1892.

I. kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Majčubo za usnje.

Oljnatih barv, priznane najboljše.

Oljnatih barv v tubah, g. dr. Schönfelda.

Firneža, prirejenega iz lanenega olja, kranjskega.

Steklarskega kleja, pristnega, zajamčeno trpeznega.

Glipsa, alabasterskega in štukaturnega.

Karbolinaja, najboljše.

Fasadnih barv za apno.

Barv, suhih, kemičnih, prstenih in rudninskih.

Kleja za mizarje in sobne slikarje.

Vzorcev za slikarje, najnovejših.

Najbolj varno naložen denar

je v slovenski

Mestni hranilnici ljubljanski

Stanje hranilnih vlog nad 35 milijonov kron.

Rezervni zaklad nad 1 milijon kron.

Za varnost denarja je porok
poleg rezervnega zaklada
mestna občina ljubljanska z
vsem premoženjem in vso
svojo davčno močjo. V to
hranilnico vlagajo sodišča
denar mladoletnih otrok in
župnišča cerkveni denar.

Mestna hranilnica ljubljanska spre-
jema hranilne vloge vsak dan od
8. do 12. ure dopoldne in od 3.
do 4. ure popoldne, jih obvestuje
po 4% ter pripisuje nevzdržene

obresti vsakega pol leta h kapitalu.

Dne 1. in 16. vložni denar se obrestuje takoj.

Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica sama in ga vlagateljem ne zaračuna.

Denar se lahko pošilja tudi po pošti.

Sprejemajo se tudi vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar,
ne da bi se obrestovanje prenehalo.

Posoja se na zemljišče po 4 3/4% na leto. Z obrestni obenem plača vsak dolжник toliko
na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo skupaj ravno 5%, izposojenega kapitala. Na
ta način se ves dolg poplača v 62 1/2 leta. Kdor plačuje 6% izposojenega kapitala, po-
plača dolg v 88. letih. Dolжник more poplačati svoj dolg tudi poprej, ako hoče.

Posoja se tudi na menice in vrednostne papirje. — Mestna hranilnica izdaja lične

domače hranilnike

proti vlogi 4 kron, ki se takoj obrestujejo. Priporočamo jih zlasti staršem, da z njimi
otroke navajajo k varčnosti. — V podpiranje slovenskih trgovcev in obrtnikov je vpeljala
ta slovenska hranilnica tudi

kreditno društvo.

Mestna hranilnica ljubljanska se nahaja v lastni palači v

Prešernovih, prej Slonovih (Elefantnih) ulicah 3.